

Sygn. akt IV CSK 422/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku P. K. i M. K.

przy uczestnictwie J. P.

o rozgraniczenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 stycznia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy P. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy P. K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt I Ca 45/16 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.). Nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego kwestia sprowadzająca się do zwykłej wykładni prawa i jego zastosowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2008 r., III UK 52/08, nie publ.).

Skarżący upatrywał istotnych zagadnień prawnych, które dałyby odpowiedź na następujące pytania: czy Sądy obu instancji mogły w uzasadnieniu do postanowienia o rozgraniczeniu rozstrzygać o zasiedzeniu nieruchomości przez uczestniczkę, pomimo, iż z takim wnioskiem nie wystąpiła, ani też nie podniosła stosownego zarzutu, a w razie odpowiedzi pozytywnej, czy Sądy rozstrzygając o zasiedzeniu, przy braku stosownego wniosku, czy zarzutu w tym przedmiocie nie pozbawiły wnioskodawcy obrony jego praw, w sytuacji, gdy nie mógł on zgłaszać wniosków dowodowych dotyczących braku przesłanek niezbędnych do zasiedzenia nieruchomości przez uczestniczkę oraz składać oświadczeń w tym zakresie, bowiem o tym, iż Sąd zamierza orzekać w przedmiocie zasiedzenia nieruchomości dowiedział się dopiero z uzasadnienia postanowienia Sądu pierwszej instancji.

Gwoli ścisłości w przedmiotowej sprawie nie chodziło o zasiedzenie całej nieruchomości, lecz jej części, stanowiącej przygraniczny pas gruntu. Uwzględnienie stanu prawnego powstałego na skutek zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu, znalazło odzwierciedlenie w sentencji postanowienia Sądu pierwszej instancji, gdyż okoliczność ta determinowała określenie przebiegu granicy.

Sprawą o rozgraniczenie jest sprawa, w której przyczyną konfliktu i istotą sporu jest przebieg granicy, natomiast kwestia własności gruntu przyległego do tej granicy stanowi przesłankę rozstrzygnięcia, czyli ma charakter wtóry, jeżeli ponadto sporny grunt z uwagi na swą powierzchnię, zwłaszcza w zestawieniu całej nieruchomości i swój kształt jest tematycznie związany z granicą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 723/98 nie publ.). W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że przez stan prawny, według którego przede wszystkim ustala się granice, należy rozumieć także zasiedzenie przygranicznych pasów ziemi (por. postanowienie z dnia 26 kwietnia 1967 r., III CR 424/66, OSNCP 1967, nr 11, poz. 206). Nabycie własności przygranicznego pasa ziemi wskutek zasiedzenia następuje z mocy prawa, a zatem stan ten powinien być brany pod uwagę jako przesłanka rozstrzygnięcia w sprawie o rozgraniczenie (zob. postanowienie z dnia 23 marca 2016 r., III CSK 126/15, nie publ.). Wskazane w art. 153 k.c. kryteria, według których następuje ustalenie przebiegu granic pomiędzy nieruchomościami są ułożone w ścisłej hierarchii. Pierwszym kryterium jest stan prawny, a sąd dokonując rozgraniczenia powinien w sposób możliwie wyczerpujący wyjaśnić istnienie przesłanek uzasadniających rozgraniczenie według tego kryterium (zob. postanowienie z dnia 3 września 1981 r., III CRN 171/81, OSNCP 1982, nr 4, poz. 51).

Okoliczność, że uczestniczka wprost nie wyartykułowała zarzutu zasiedzenia nie ma znaczenia prawnego, gdyż wskazywała na uwidoczniony przez biegłego geodetę na mapie sytuacyjnej przebieg granicy oraz powoływała się na okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie dla przesłanek zasiedzenia i w tym przedmiocie także w związku z jej wnioskami dowodowymi było prowadzone szczegółowe postępowanie dowodowe. Wnioskodawca w ten sposób nie został pozbawiony praw procesowych, tym bardziej, że już w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Podkreślić należy, że Sąd Rejonowy określił pełnomocnikowi wnioskodawcy ostateczny termin na zgłoszenie wniosków dowodowych, pod rygorem pominięcia później zgłoszonych. Sądy obu instancji wyjaśniły dlaczego wnioski dowodowe

zgłoszone przez nowego pełnomocnika wnioskodawcy z uchybieniem wcześniej określonego terminu zostały pominięte.

Szereg zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej, opartych na naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. nie poddaje się kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

jw

l.n